

Tomasz Magnowski
Krystyna Stelmach-Tyszko
Dorota Zalas

Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ)

dla technikum

Autorzy

Tomasz Magnowski, Krystyna Stelmach-Tyszko, Dorota Zalas

Redakcja merytoryczna

Katarzyna Druczak, Anna Pregler

Redakcja językowa i korekta

Karolina Strugińska

Redakcja techniczna i skład

Barbara Jechalska

Projekt okładki

Barbara Jechalska

(z wykorzystaniem systemu identyfikacji wizualnej projektu „Edukacja dla pracy”)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2017

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

tel. 22 345 37 00

fax 22 345 37 70

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie Niekommercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC).

Wstęp

Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) dla technikum zostały opracowane w ramach współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) projektu „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych” realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Dokument został przygotowany w celu wsparcia szkół w organizowaniu działań związanych z doradztwem zawodowym i służyć ma podnoszeniu ich jakości. Szkoła może dostosować proponowane rozwiązania do swoich potrzeb i możliwości.

Autorzy dokumentu przyjęli, że wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Dla działań tych – zaplanowanych na cały cykl kształcenia – zostają określani adresaci, realizatorzy oraz partnerzy.

Wzorcowe rozwiązania... stanowią propozycję, którą można wykorzystać przy tworzeniu dokumentu opisującego system działań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole, traktując opracowanie jako przykład struktury wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Szkoła przygotowuje WSDZ jako dokument na cały cykl kształcenia. W przypadku zespołu szkół dokument jest przygotowywany dla każdego typu szkoły oddzielnie. Przygotowując WSDZ, szkoła uwzględnia swoje potrzeby, możliwości i doświadczenia.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie.

Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określanie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Sprawnie funkcjonujący system doradztwa zawodowego dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego daje efekt synergii. Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. *Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty*, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz *Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.*, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedno z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

2. Wzorcowa struktura WSDZ opracowywanego na cykl kształcenia

A. Główny cel realizacji doradztwa zawodowego w technikum

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w technikum jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji¹.

B. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w technikum są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- przygotowanie do olimpiad i konkursów dotyczących kariery zawodowej, np.: Olimpiady z Wiedzy o Planowaniu i Zarządzaniu Karierą Zawodową, Olimpiady o Polskim i Europejskim Rynku Pracy;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- angażowanie w organizację uroczystości i imprez szkolnych;

¹ Cel doradztwa zawodowego został zaczerpnięty z przykładowego programu doradztwa zawodowego dla technikum opracowanego w ramach współfinansowanego z EFS projektu „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych” realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

- promowanie idei wolontariatu;
- angażowanie w działania na rzecz promocji szkoły;
- organizowanie praktyk zawodowych;
- organizowanie staży zawodowych;
- organizowanie spotkań rekrutacyjnych z przedstawicielami firm gotowych zatrudniać uczniów i absolwentów;
- tworzenie kół zainteresowań zgodnie z oczekiwaniami uczniów;
- inspirowanie do zdobywania nowych umiejętności poprzez udział w dodatkowych zajęciach zawodowych;
- organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie wizyt w firmach, w których znajdują się stanowiska pracy zgodne z kierunkiem kształcenia uczniów;
- informowanie o dodatkowej ofercie kształcenia zawodowego i rozwoju osobistego;
- organizowanie spotkań z osobami prezentującymi własne ścieżki rozwoju zawodowego (absolwenci szkoły, przedstawiciele zawodu);
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych i targach dotyczących rynku pracy;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności oraz samopoznanie;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych i targach dotyczących planowania ścieżki edukacyjnej;
- inspirowanie i pomaganie w przygotowywaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD) przez uczniów.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji koleżeńskich;
- prezentowanie działań WSDZ na posiedzeniach rady pedagogicznej;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
- organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- inspirowanie nauczycieli do udziału w stażach zawodowych;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań z doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- organizowanie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach pracy;
- informowanie o targach edukacyjnych;

- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik).

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym², które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- podczas:
 - ✓ zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
 - ✓ wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami,prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obozowiskowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)³;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne dni kariery) lub poza nią (np. festiwal zawodów).

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane w formie grupowej i indywidualnej. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym skierowanych do rodziców oraz nauczycieli także odbywa się w obu tych formach.

C. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W technikum w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakres działań w obszarze doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Zawodowej z dnia 28 marca 2017 r. o ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Zawodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

- organizuje w szkole wspomaganie działań związanych z doradztwem zawodowym poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji doradztwa zawodowego;

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych;
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje i aktualizuje, udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole

np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków adekwatnych do zawodów wybranych przez uczniów.

Zależnie od koncepcji pracy technikum zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać zmianom.

D. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma umożliwiony dostęp do pracowni komputerowej

w celu prowadzenia zajęć grupowych dla uczniów. Uczniowie mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne np. w szkolnym centrum multimedialnym lub bibliotece. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart, ścienna, magnetyczna).

E. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla technikum, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo powinna pozyskać partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- tworzenie sieci doradców zawodowych, osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- tworzenie sieci doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie oraz o wydarzeniach, konferencjach, szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- organizowanie praktyk zawodowych dla uczniów;
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla uczniów;
- przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (w przypadku, gdy dane centrum jest ośrodkiem egzaminacyjnym);
- organizowanie szkoleń i kursów zawodowych dla nauczycieli;
- współorganizowanie konkursów zawodowych dla uczniów;
- podejmowanie współpracy z pracodawcami i organizacjami pracodawców;
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym.

Centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia ustawicznego i zawodowego, szkoły wyższe:

- udostępnianie informacji o ofercie edukacyjnej i zawodowej szkoły;
- współorganizowanie targów edukacyjnych;
- organizowanie szkoleń i kursów dla uczniów;
- pomoc podczas rekrutacji uczniom zainteresowanym kontynuowaniem nauki po ukończeniu technikum;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych dla uczniów.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie uczniom porad i konsultacji;
- współorganizowanie różnych przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie usługi doradztwa zawodowego na odległość;
- udzielanie porad dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie informacji na temat ofert pracy w kraju i za granicą;

- udostępnianie publikacji m.in. o sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie dla uczniów, rodziców i nauczycieli spotkań informacyjno-doradczych np. dotyczących sytuacji na rynku pracy, dotacji na założenie działalności gospodarczej.

Stowarzyszenia branżowe:

- organizowanie specjalistycznych szkoleń zawodowych;
- udzielanie informacji o istniejących firmach, potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Cechy rzemioł różnych i małej przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- współorganizowanie szkoleń zawodowych w formie nauki zawodu w danym rzemiośle;
- udostępnianie informacji na temat organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- pośredniczenie w podpisywaniu umów między uczniem a pracodawcą.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, młodzieżowe biura pracy, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery, punkty pośrednictwa pracy, ośrodki szkolenia zawodowego:

- gromadzenie i udostępnianie ofert pracy, także ofert pracy sezonowej i krótko-terminowej;
- organizowanie giełd pracy;
- organizowanie targów pracy;
- diagnozowanie predyspozycji i zainteresowań zawodowych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych;
- organizowanie szkoleń zawodowych dla uczniów.

Agencje zatrudnienia:

- prowadzenie pośrednictwa pracy;
- organizowanie spotkań rekrutacyjnych;
- pozyskiwanie ofert pracy dla uczniów i absolwentów szkoły.

Pracodawcy:

- współorganizowanie praktyk zawodowych dla uczniów;
- tworzenie klas patronackich;
- współorganizowanie konkursów zawodowych;
- włączanie się w modyfikowanie programów nauczania;
- współorganizowanie szkoleń, seminariów zawodowych;
- organizowanie staży zawodowych dla uczniów;
- organizowanie szkoleń, seminariów i staży zawodowych dla nauczycieli;
- zatrudnianie absolwentów;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową i bazę dydaktyczną szkoły;
- organizowanie wizyt studyjnych w firmach dla uczniów i nauczycieli;

- współorganizowanie spotkań z przedstawicielami firm dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji i szkoleń dla doradców zawodowych;
- organizowanie Olimpiady z Wiedzy o Planowaniu i Zarządzaniu Karierą Zawodową;
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczania pracy;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne:

- podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. klauzury edukacyjne, fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców.

W zależności od specyfiki szkoły, jej potrzeb i możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu doradztwa zawodowego.

F. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w technikum. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ proponuje się przygotowanie rocznego planu realizacji działań doradczych.

W rocznym planie powinny znaleźć się następujące elementy:

- ✓ rodzaj działania/tematyka zajęć;
- ✓ metody i formy zajęć;
- ✓ odbiorcy;
- ✓ realizatorzy i sojusznicy;
- ✓ terminy;
- ✓ uwagi do realizacji/komentarze.

Roczny plan jest opracowywany przez:

- ✓ zespół ds. doradztwa zawodowego;
- ✓ doradcę zawodowego we współpracy z przedstawicielami komisji przedmiotowych
- ✓ radę pedagogiczną.

W tej kwestii szkoła wybiera najkorzystniejszy w swych realiach sposób pracy nad planem.

G. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

Załącznik

Słownik pojęć

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (*Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.

Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.